

UJ ÉLET

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szeged, Vásárhelyi-sugárút 2.
Megjelenik minden vasárnap reggel.

SZÉPIRODALMI, TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI
HETILAP.

Előfizetési ára:

Negyedévre	65 K ^o
Fél	120 "
Egész	220 "

TARTALOM: Dr. Erdélyi László egyetem tanára: Feltámadás — Uj élet; *Juhász Gyula*: Uj kömíves Kelemen, vers; *Szentgyörgyi Ferenc*: Öt perc, novella; dr. *Elekes Dezső*: Álom; *Transsylvania*: Székely kérdés az erdélyi magyar politikában; dr. *Bartók György* egyetemi tanár: Petőfi lelke; *Móra Ferenc*: A hegedű, vers; *Szentistváni Nemes Irma*: Levél; *Baróthy Bálint*: Följegyzések Caruso életéről; *Fetter Gyula*: Hogyan lesz a szénből gáz; *Kelemen Andor*: Mesevilág, gyermekélet; *Nagy Dániel*: Panasz a jó Istenhez, novella; *Ajtay Miklós*: Felhajtalak, vers; *Pintér Jenő* akadémikus: Erdély és a magyar irodalom; *W. Herbst Géza*: A magyar vivók; *Csanády György*: Mikes, vers; — *U. a.*: versek; *Cserzy Mihály*: Az öreg Szeged, folytatás; dr. *Schmidt Henrik* egyetem tanára: A „Kitartás” Egyetemi Atlétikai Club, ismertetés; *Szöke Sándor*: Szamos; rovatok, stb.

Feltámadás — Uj élet.

Irta: Dr. Erdélyi László.

Kik a magyar nemzet kálváriáját járjátok, ma vigasztalódtok meg, örvendeztetek, mert volt és lesz föltámadás, csak legyen uj élet addig is. Könnyű ez ünnepen lelkesedni, reményeket hangoztatni; de kigyózhethet meg kételkedésünket, aggodalmainkat, s ki ad itt erős meggyőződést elménknek és bátor tette való készséget akaratumknak?

Hangzik köztünk erősen a keresztény vagy keresztényen jelszó, de ez csak úgy tűnik fel, mint a zsidó ellentéte, sokszor anélkül: hogy gondolnánk a keresztény jelszó mélységes tartalmára, igaz értékére és követelményeinek megvalósítására. Mi hát az a keresztény vagy régiesebben keresztény? Christian(us), krisztusi, krisztushívő, krisztuskövető. Ime! nemzeti ujjáébredésünk sarokköve is Krisztus, s az ő föltámadása záloga a mi föltámadásunknak. Mert föltámadása a legerősebb bizonyosága Krisztus istenségének és szavahihetőségének. Már pedig Ő mondta, hogy „Én vagyok az út, az igazság és az élet!”, az út és élet úgy egyesek, mint nemzetek számára, s amit Ő mond és ígér, az igaz, megfelel a valóságnak és beteljesedik.

A magyar intelligenciát, értelmiséget, uri osztályt nagyon megzavarta a vallástól elfordult észelvőség tudománya, mely az igazság forrását és mértékét kizárólag az emberi észben keresi, s ami nem esik ennek tapasztalati körébe, amit tehát ez nem ért meg a földi tapasztalatok módjára, annak a valóságát tagadja, azt nem fogadja el igazságnak. Pedig hát tudásunknak két forrása van: a saját tapasztalásunk és mások tapasztalása. Amit egy művelt vagy éppen tudós ember tud, annak igen kis része az, amit maga tapasztalt s maga állapított meg; tudásának legnagyobb része mások tapasztalásából és közléséből ered, amelyet észszerűen nem utasíthatunk el, hanem elfogadjuk igazságnak, elhiszük, mert a közlők megbízhatók, tekintélyek előttünk. Hogy Amerika, India, Kína van s hogy ott minő emberek, állatok, növények, társadalmi viszonyok stb. vannak, ezt és tömérdek más, észszerűen nem tagadható tudnivalóinkat mind hitből tudjuk, vagyis mások tapasztalásából és közléséből, emberi hitből, ha magunk nem jártunk ama távoli földrészekben. A legtöbben, sőt mindnyájan elmondhatjuk Goethével, hogy tudásunk kilenc-tized-része hitből, tekintélyből ered. Tekintély az ok, hit az okozat. Nincs hit, ha nincs megbízhatóság vagyis tekintély. Erre pedig szükség van, mert minden tudásszerzést, tapasztalatgyűjtést, mely évezredek óta folyik az emberiség számára, nem kezdheti el mindenki legelőlről. Hiszen akkor nem építhetnénk tovább s örökké megmaradnánk az első kísérleteknél, az első tapogatódzásoknál.

Ha tehát nemcsak a saját tapasztalásunk, hanem a mások tapasztalására alapított hitünk is bőséges, gazdag forrása a tudásnak, tudománynak, műveltségnek, az a kérdés, hogy észszerű-e jobban hinni az embereknek, mint az Istennek. Mert hogy Isten van, ez kétségtelen meglevő műveiből. A semmiből holtanyagot létrehozni, holt anyagokból élőcsirát alkotni, egyik élőfajból más élőfajt elővarázsolni, állatokat uj szerszámok kigondolására fejleszteni a legtökéletesebb földi lény, a legtudósabb és legügyesebb ember sem képes. Gép kigondolásához, megtervezéséhez és

elkészítéséhez nagy ész és nagy akaratú ügyesség kell. De az ember alkotta gépek csak gyarló utánczai a nem ember alkotta élő gépeknek, minők az Isten repülőgépei, tengeralattjárói, autómobiljai: a madarak, halak s egyéb állatok. Ezek a gépek sem jöhettek létre nagy gondolat, tervezés és roppant akaratú ügyesség nélkül. Azt az emberésznél sokkal nagyobb ész és akaratú tökéletes egységet nevezük Istennek, akinek a léte és tökéletessége emberi észigazság, melyre az emberi ész hit nélkül is eljuthat.

A történelem szemtanúi bizonyítják, hogy olykor, ritkán történtek csodák, melyeket emberi és természetes erők létrehozni képtelenek, mert ellenkeznek a természettörvényekkel. Ezeket a csodákat csak a természettörvények alkotója és kigondolója, mestere, ura képes létrehozni, mint olyan tökéletes nagy gépész, ki a legkomplikáltabb, legbonyolultabb gépezetet is teljesen ismerve, egyetlen csavarral képes az egész szerkezetet járásában megállítani vagy visszafordítani. Ha ember tesz csodát, az is csak Isten erejével, támogatásával teheti, tehát csak olyan, kit Isten a maga szavahihető s példaadó hívének akar a csodával kinyilvánítani, igazolni, hitelesíteni. A történelem leghitelesebb szemtanúi bizonyítják, hogy tizenkilencszáz évvel ezelőtt feltűnt egy ember, ki Atyja és a saját nevében három éven át tömördek csodát művelt, a legbölcsebb tanításokat adta hallgatóinak, a legszentebb életet élte, tanítványait is szent és igazmondó emberekké nevelte s ezek ismételt hallottak égi csodás ígéket: „Ez az én szerelmes Fiam, kiből nagy kedvem telik, őt hallgassátok!” Ez az ember azt mondta egyszer a zsidóknak, hogy mielőtt Ábrahám lett volna (kétezer évvel e mondás előtt), ő már volt. Mikor egyik lelkes tanítványa, ki az égi szót hallotta, kijelenti, hogy Jézus az Isten fia, valóságos Isten, akkor ez őt megdicséri, reá és utódaira bizza a menyország kulcsait, az üdvözítő ígék, isteni hit csalhatatlan tanítását a világ végezetéig, őt teszi a maga földi helyettesévé minden századokra az üdvözítő kegyelem osztogatásában és hivei kormányzásában. S ez a Jézus kijelentette, hogy mikor majd megölik őt, a harmadik napon föl fog támadni. Meg is ölték. Annyira megölték, hogy vére fölbomlott s mikor a római katona lándzsájával biztosság okáért szívébe szurt, ebből vér és víz, vérsavó folyt ki. Ellenségei jól emlékeztek jóslatára s három napra öröket állítottak sirjához, hogy tanítványai el ne lopják a holttestet s aztán ne hirdessék, hogy harmadnapon föltámadt. A tanítványok pedig elfeledték a jóslatot és nagyon meg voltak lepelve, mikor a sirt üresen találták, aztán a feltámadott Krisztus megjelent köztük zárt ajtókon át, bizonyosság okáért evett velük, megtapogattatta sebeit. A tanítványok a föltámadást hirdették Krisztus istensége legbiztosabb igazolásának, ezért hittek neki és hitéért életüket adták ők is, tanítványaik is harmadfél századon át, összesen valami egy millióan.

Krisztus feltámadása annyival nagyobb csoda, mint hogy itt nem élő ember támaszt föl egy más holtat, hanem az örökkön élő isteni természet támasztotta föl a vele egyesített s valóban meghalt emberi testet. Ez sokkal nagyobb csoda, mint Lázár föltámasztása kevéssel előbb, amikor Jézus a négy napja elhunyt és már szagos holttestet ébresztette föl pusztá szavával.

E tények a legnagyobb történelmi bizonyosságok. A protestáns híres tudós, Harnack mutat reá, hogy Jézus négy evangéliuma vagyis életrajza valóban kevéssel halála után íródott, tehát az akkor élő szemtanúk tapasztalata s előadása alapján és ellenőrzése mellett, mert oly élénken adják elő a jeruzsálemi, utcai és templomi életet, amint ezt csak amaz élet szemlélői irhatják le, már pedig egy nemzedékkel Krisztus halála után Jeruzsálemet a római hadsereg teljesen elpusztította (70. Kr. u). Nincs egyetlen más nagy történelmi alak, akinek életrajzírói életüket adták volna azért, amit megírtak, csak Jézus Krisztus életének szemtanúi, írói és tanítványai haltak meg az isteni igazságért ezerszámra. S a legnagyobb csoda a föltámadás után az volt, hogy tizenegy tanulatlan zsidó halász, vámos stb. képes volt, a megvetett zsidósággal azonosítva, a világ urait és hitetlen, kételkedő bölcseit, a római és görög világot Krisztus alázatos hitének megnyerni annyira, hogy a harmadfélszázados üldöztetés után ez a hit lett az uralkodó vallássá a római világbirodalomban.

A hunnok nyolcvan, az avarok harmadfélszáz évnél tovább nem bírták fönttartani itt uralmukat, ellenben a magyarság több mint ezer év után is él és reméli a szép nagy jövőt, mert hamarosan fölvette Krisztus vallását és sulyos vétkei után megbűnhődve, megalázva most újra fölébredt, a keresztény jelszót tüzte zászlajára, újra Krisztus isteni hite körül szervezkedik s először szellemében, erkölcsében támad föl, aztán majd Szent István egész országában diadalra juttatja az Árpádkori szentek dicső nagy hagyományait. Adja Isten, hogy úgy legyen! Reményünk alapja csak az Istenhez való igazi helyes viszony lehet, erre pedig, hogy mit tartunk Istenről és mit tegyünk, hogy boldogok legyünk, csak az Isten fia taníthatott meg bennünket azokkal, kikre Ő rábizta igazságainak hiteles tanítását. E téren csak az Istennek vannak hiteles tapasztalatai, s az embereknek ezektől eltérő tanításai csak haszontalan képzelődések.